

NAJLJEPŠE HRVATSKE KUĆE

koje su uopće sagrađene na području Splita, Kuzmanić će se, kao spomena vrijedne što se arhitekture tiče, sjetiti tek dviju - kuće obitelji Stupalo te njoj susjedne obitelji Ivanišević, obje na atraktivnim splitskim Mejama.

Vila u koju bi se trebao useliti Goran Ivanišević još uvijek nije sasvim dovršena. Da bi postigla prepoznatljiv vanjski izgled, kakvim ga je zamislio arhitekt Vjekoslav Ivanišević, kući nedostaju velike staklene površine.

Kad stakla budu postavljena, već u prvi sumrak kuća će zabljesnuti punim sjajem i kroz svjetla reflektora kojima je okružena, naglasiti svu bijelinu koja dominira, od pročelja, stubišta, terasa...

■ **KUĆA STUPALO** I dok je vila Ivaniševićevih od pogleda znatizeljnika zaštićena zidinama, kuću Stupalo sam položaj čini nedostupnijom oku prolaznika. Njezin arhitekt Dinko Kovačić nedavno je dobitnik godišnje nagrade HAZU i Nagrade za životno djelo Grada Splita, a za kuću Stupalo nagrađen je 2000. godine.

U Zadru je situacija ipak za nijansu drukčija, no zajednički problemi koji muče, očito, cijelu Dalmaciju, i

tu su prisutni - maksimalno iskorištavanje svakog kvadrata slobodnog terena, betonizacija obale, sumanuta gradnja u nemogućim uvjetima, nepostojanje koncepta urbanističkog razvoja...

No, za razliku od Splita koji se jednostavno više nema kamo širiti, u Zadru je priča bitno drukčija. Naime, sa starom gradskom jezgrom smještenom na malom poluotoku, a koji leži paralelno s obalom i zatvara prirodnu luku, Zadar je jedini grad hr-

ZAGREB

16

Arhitekt:
Aleksandar
Jahnicki

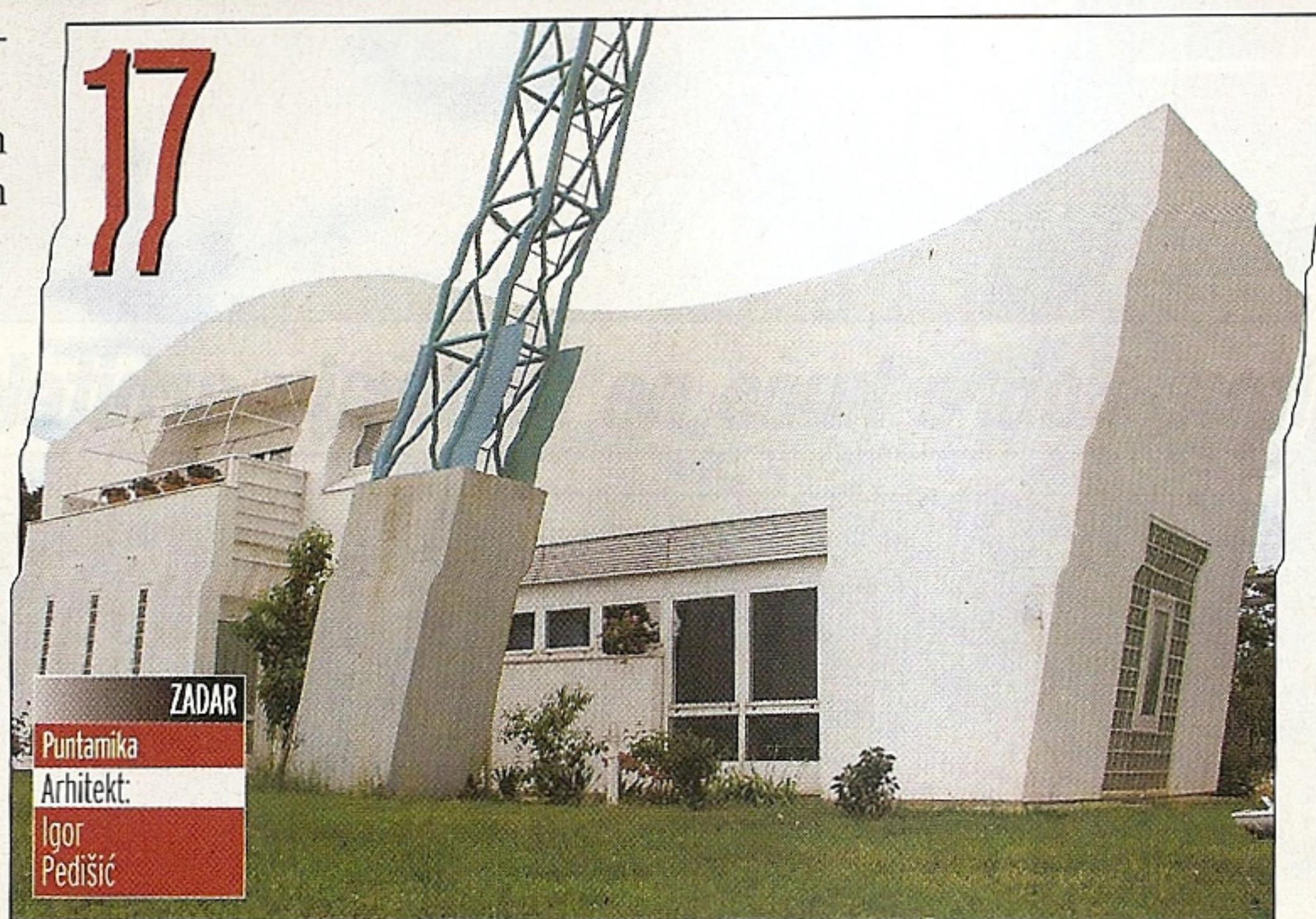
godina postao žrtvom svojih graditelja.

Tradicija gradnje većih obiteljskih kuća, vila, kakve su na atraktivnijim splitskim lokacijama nicala sedamdesetih godina, od 1990. je sasvim nestala, velikim dijelom jer u samome gradu gotovo da i nema slobodnih građevinskih parcela.

Prostora za izgradnju obiteljskih kuća ima tek na područjima uz sam Split, od Kaštela, preko Solina do odstrane. No, ta naselja zbog lokacije imućniji Splićani smatraju manje aktivnima za gradnju elitnijih obiteljskih kuća. Navike angažiranja arhitekata gotovo i nema, pa je to područje preplavljeno neobičnim prijedrocima očito trendy kič arhitekture, bez ikakvog suvislog koncepta prostornog uređenja.

Nepostojanje urbanističkih planova i, što se infrastrukture tiče, sasvim nepripremljen teren, priča su o sebi...

■ **SPLITSKE NEVOLJE** Manjak građevinskog zemljišta s jedne, a visoka cijena stambenih kvadrata s druge strane, najveći su krivci što u Splitu stambene višekratnice, apartmanski blokovi i urbane vile

17

ZADAR

Arhitekt:
Igor
Pedišić

niču gotovo preko noći. Megalomanski nastrojene investitore malokad će zaustaviti manjkava papirologija, neriješeni imovinsko-pravni odnosi, nedostatak infrastrukture...

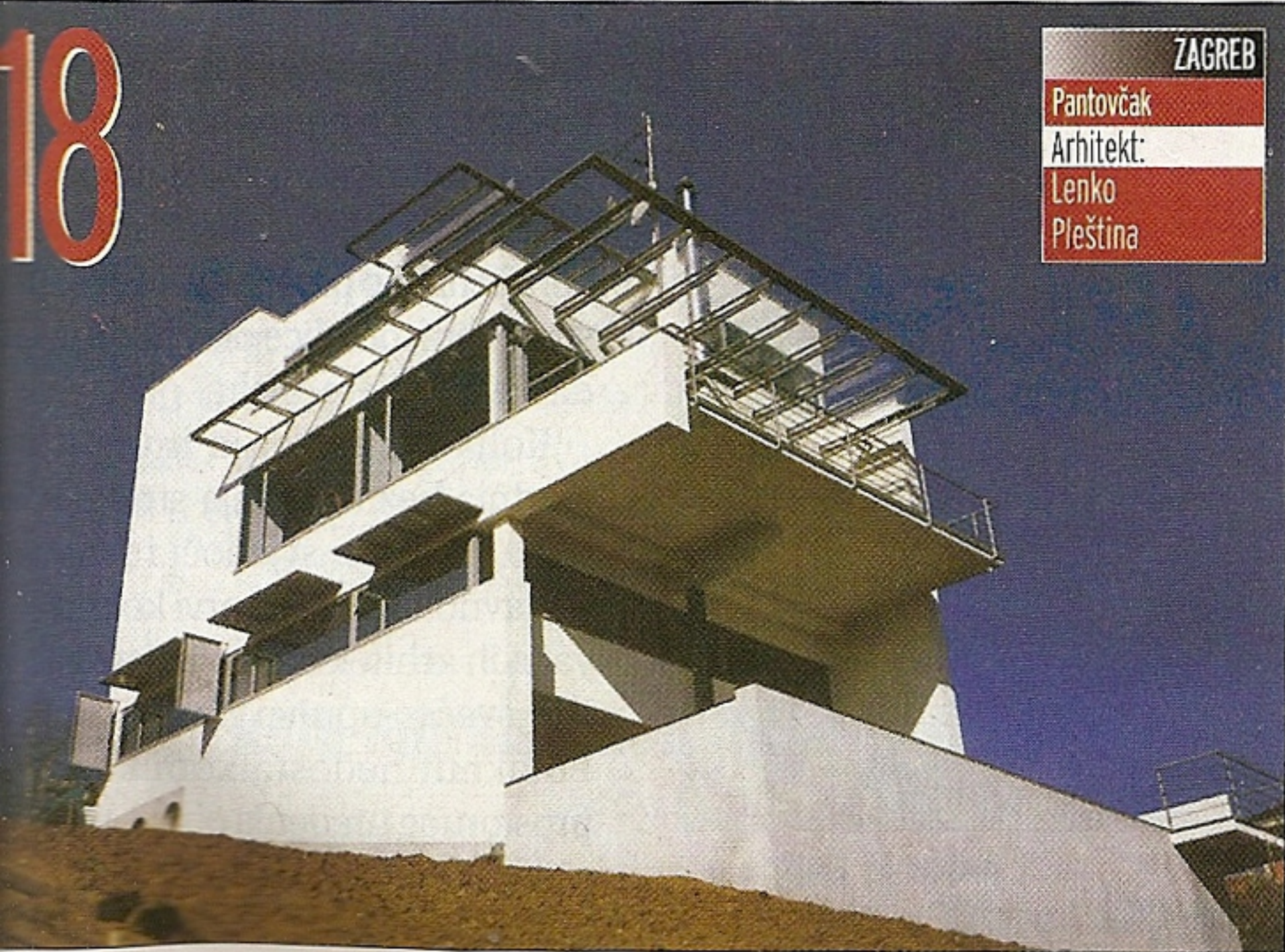
Sasvim je logično da su im, u toj šumi problema koje valja eskivirati, mišljenje arhitekata i suvisla projektna dokumentacija, koje bi pratila izgradnja, savim bespotrebna gnjavaža. Posljedica koju trpe i grad i naselja koja ga okružuju pravi je urbanistički kaos, a šteta koja je svakim danom

sve veća, nepopravljiva je. Žnjan je samo mali, no javnosti najpoznatiji segment toga splitskog nereda.

"Arhitekti danas u Splitu rade uglavnom na većim projektima, kao što su stambene četvrti i sakralni objekti, a angažman na obiteljskim kućama i vilama posljednjih je godina sasvim izostao. Eto, ja se ne sjećam kad sam posljednji put radio neku obiteljsku kuću", kaže Ante Kuzmanić, jedan od priznatijih splitskih arhitekata koji, primjerice, potpisuje prepoznatljiv izgled kompleksa kupališta na Bačvicama, stambeno naselje "Turska kuća", splitski samostan Sestara milosrda...

Među malobrojnima kućama

LENKO PLEŠTINA
"Mnoge su karikature od kuća nastajale u legalnoj proceduri"

ZAGREB

Arhitekt:
Lenko
Pleština

18